

FORGÁCH Mihály, br. (? , ?-?, 1603. ?): író. F. Imre unokaöccse. 1586–89-ben Strassburgban és Wittenbergben tanult, Giordano Brunót hallgatta. Sárközi D. Bálinthoz írt latin üdvözlő verse, beszédei és néhány levele ismeretes. Levelezett Justus Lipsius-szal (1589). Orációja az utazás dicséretéről (Wittenberg, 1587) a hazai útleíráselméleti irodalom első fontos darabja. A felvidéki késő humanista kör meghatározó egyénisége.

M. Oratio de magnanimitate Regia virtute, Wittenberg, 1589; ~ és Justus Lipsius levélváltása, 1970; Magyar utazási irodalom, 15–18. század, kiad. KOVÁCS Sándor Iván, MONOK István, 1991 (Oratio de peregrinatione).

Ir. KOVÁCS Sándor Iván, Justus Lipsius és a magyar késő reneszánsz utazási irodalom = K. S. I., Pannóniából Európába, 1975; uő, Szakácsmesterségnek és utazásnak könyvecskéi, 1988. M. I.

FORGÁCH Pál, gr. (Ungvár, 1677. jan. 23.–Nagyszombat, 1746. nov. 29.): katolikus egyházi író. Esztergomi kanonok, császári tanácsos. 1712-ben felesége halála után, több gyermek apjaként szentelték pappá. Erkölcsefilozófiai és teológiai művei kéziratban maradtak, csak két rövidebb munkája jelent meg.

M. Descriptio scapularia immaculatae conceptionis, 1724; Memorabile de templo modo metropolitano S. Nicolai Episcopum, Nagyszombat, 1727. S. P.

FORGÁCH Pál, gr. (Ungvár, 1696. jan. 5.–Vác, 1759. aug. 25.): diplomatikai kiadványok szerkesztője. Bécsben, majd Rómában tanult, doktorált. 1714-ben nagyváradi kanonok, 1747-től püspök, 1757-től váci püspök. A váradoszlasi és a váci székesegyház építtetője. Teológiai művei az OSZK kézirat-tárában találhatók.

M. Tabularium Diplomatum, [h. n., é. n.]; Transunata Diplomatum et Litterarum, 1–4., [h. n., é. n.]

Ir. GÁNÓCZY, Antonius, Episcopi Vardienses, Bécs, 1776; KARCSU Antal Arzén, Vác város története, Vác, 1887. S. P.

FORGÁCH Simon (1527–1598) →FORGÁCH Ferenc (1535?–1577)

FORGÁCH Simon, gr. (Rajka, 1669. ?–Visnyevec, 1730. ?): prózaíró, hadvezér. F. Ádám országbíró fia, F. Zsigmond nádor

unokája. Bécsben nevelkedett. 1697-ben császári tisztként részt vett a mo.-i török háborúban, 1701-ben tábornok. 1703-ban Rákóczi ellen vezényelték, 1704-ben átállt. 1705-ben Erdély katonai főparancsnoka, 1706-tól engedetlenség és sarcolás miatt a szabadságharc végéig Munkácson raboskodott. Fogságában írta *Rákóczi discursusai* c. művét, melynek szerzősége sokáig nem volt ismeretes. 1711-ben csatlakozott a kuruc emigrációhoz, 1720-ban Rodostóban volt, 1724-ben visszatért Lengyeló.-ba. Rákóczinak szóló ajánlással kiadta példaképének, Zrínyi Miklósnak *Török áfium* c. művét (1705). Számos szakmunkája, valamint vallásérkölcsi elmélkedése és imája kiadatlan maradt.

M. Rákóczy discursusai, avagy II. Rákóczy Ferenc fejedelemnek a magyar nemzet örökösítését tárgyazó gondolatai, kiad. CSÁSZÁR Ferenc, Pest, 1848; VÁRADI STERNBERG János, ~ emlékiratai, Száz 1968.

Ir. THALY Kálmán, ~ fogsága és bujdosása, 1879; uő, ~ mint író, Száz 1882 = T. K., Irodalom és műveltség történeti tanulmányok a Rákóczi-korból, 1885; KEMÉNYFFY Dániel, Egy kuruc író, MSz 1893; ESZE Tamás, A kolozsvári nyomda II. Rákóczi Ferenc szolgálatában, MKsz 1955; KOVÁCS Sándor Iván, ~ „Áfium”-kiadása, MKsz 1982. II. E.

FORGÁCH Zsigmond Ádám (? , 1605 k.–?, 1645. ?): könyvgyűjtő főúr. Grazban járt egyetemre, majd a bécsi udvarban élt. Szalánc várában elhelyezett könyvtárának 132 tételes jegyzéke korának főúri olvasmányanyagáról tanúskodik.

Ir. BÁRTFÁI SZABÓ László, A Hunt-Pazman nemzetiségbeli Forgách család története, Esztergom, 1910; Adattár, 13, 1936. M. I.

FORGÁCS Antal (Bicske, 1910. febr. 10.–Németország, 1944. ?): költő, újságíró. Magántisztviselő volt. A 20-as évek végén, a 30-as évek elején kerül kapcsolatba az illegális kommunista mozgalommal. 1931-től a Gondolat és a Társadalmi Szemle munkatársa. 1932-ben Sallai és Fürst pere kapcsán letartóztatták, de bizonyítékok hiányában szabadon bocsátották. 1938-ban Párizsba emigrált, részt vett az Üzenet c. lap munkájában. 1939-ig jelentek meg versei és kritikái a kolozsvári Korunkban. 1944 márciusában a Gestapo Grenoble-ban elfogta. Németó.-ba deportálták. Első versei az 1929-ben kiadott *Jóság* c. antológiában jelentek meg. 1935-ben